

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง กระบวนการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังนี้

1. เพื่อศึกษาปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้งในด้านของประเภทเนื้อหา รูปแบบ ตำแหน่งหน้า และแหล่งที่มาของเนื้อหาที่นำเสนอ โดยจำแนกตามประเภทของหนังสือพิมพ์คือ หนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยมได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ทางธุรกิจได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน เปรียบเทียบความแตกต่างของปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ดังกล่าว
2. เพื่อวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อกระบวนการเลือกสรร การกำหนดประเภทเนื้อหา รูปแบบ และตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจากบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์
3. เพื่อทราบความคิดเห็นของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมในฐานะแหล่งข่าว ต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์

ทั้งนี้จะได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ การรณรงค์และวางแผนประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้สามารถเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ได้แก่ มติชนเดลินิวส์ และผู้จัดการรายวัน ที่พิมพ์จำหน่ายระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540 จำนวนทั้งสิ้น 1,043 ฉบับ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ที่เป็น

กลุ่มตัวอย่างรวม 6 คน และเจ้าหน้าที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมจำนวน 5 คน จาก 5 หน่วยงาน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 วิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย

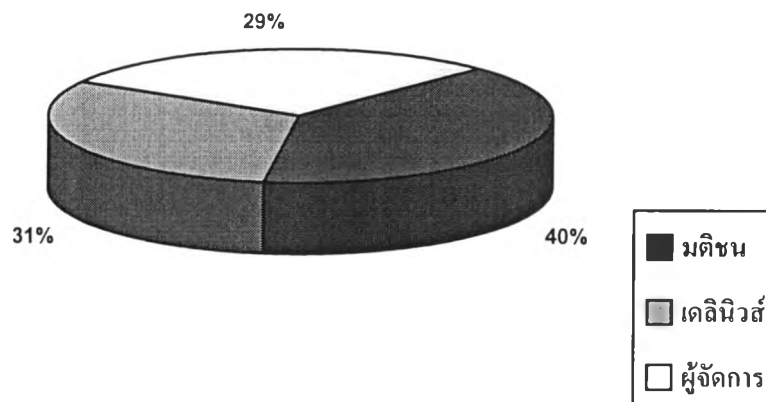
ผลของการวิเคราะห์ การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมีข้อสรุปในแต่ละส่วน ดังนี้

1. ปริมาณความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

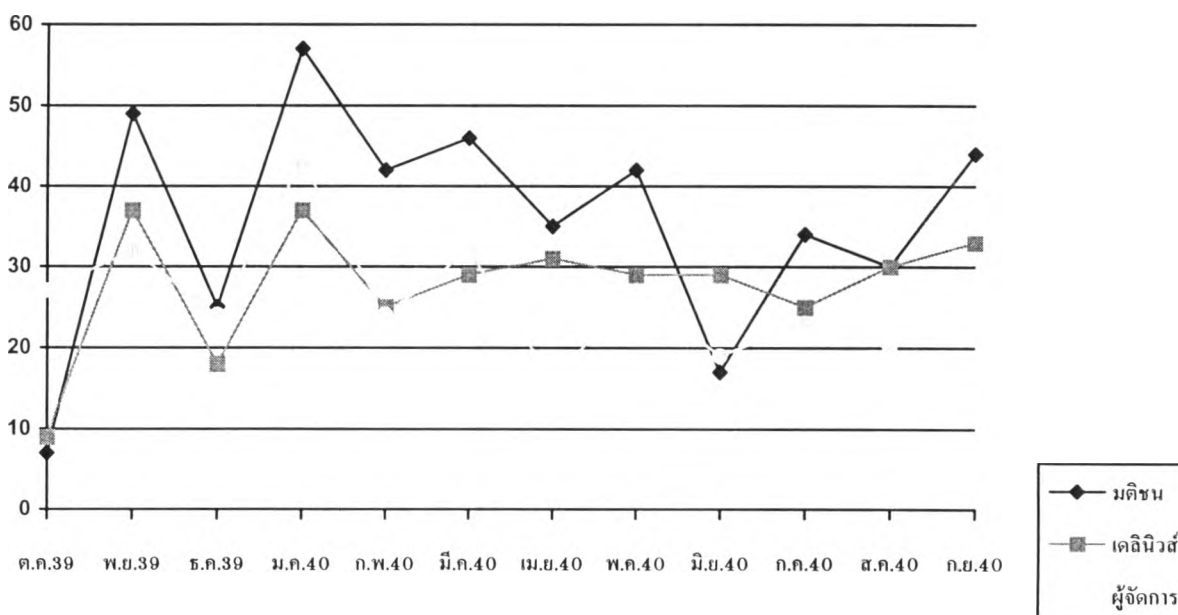
จากการวิจัยพบว่า การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ ในช่วง 1 ปี (ตุลาคม 2539-กันยายน 2540) มีปริมาณความถี่ในการนำเสนอรวมทั้งสิ้น 1,074 รายเรื่อง โดยมีการนำเสนอในช่วงเดือนมกราคม 2540 มากที่สุดคือ 137 รายเรื่อง รองลงมาได้แก่ การนำเสนอในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2539 จำนวน 118 รายเรื่อง และนำเสนอน้อยที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม 2539 คือ 43 รายเรื่อง

เมื่อเปรียบเทียบความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ภาษาไทยรายวันทั้ง 3 ชื่อฉบับ พบว่าหนังสือพิมพ์มติชน นำเสนอมากที่สุดคือ 428 รายเรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 39.85 โดยนำเสนอมากที่สุดในช่วงเดือนมกราคม 2540 จำนวน 57 รายเรื่อง และนำเสนอน้อยที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม 2539 เพียง 7 รายเรื่องเท่านั้น ส่วนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์นำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าหนังสือพิมพ์มติชนคือนำเสนอ 332 รายเรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 30.91 โดยมีการนำเสนอมากที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2539 และเดือนมกราคม 2540 ในจำนวนเท่ากันคือ 37 รายเรื่อง และนำเสนอน้อยที่สุดในช่วงเดือนตุลาคม 2539 เช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชน โดยนำเสนอจำนวน 9 รายเรื่อง สำหรับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันมีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดคือ 314 รายเรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 29.24 ทั้งนี้มีการนำเสนอมากที่สุดในช่วงเดือนมกราคม 2540 คือ 43 รายเรื่อง และนำเสนอน้อยที่สุดในช่วงเดือนเมษายน 2540 จำนวน 16 รายเรื่อง (ผังแผนภูมิที่ 1 และ 2)

แผนภูมิที่ 1 แสดงความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540

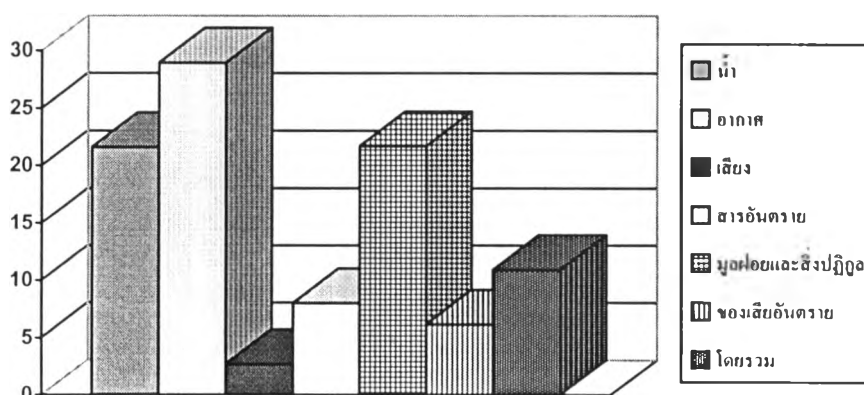
แผนภูมิที่ 2 เปรียบเทียบความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540

2. การนำเสนอประเภทเนื้อหาด้ำนมลพิษสิ่งแวดล้อม

การลำดับความสำคัญของประเภทเนื้อหาด้ำนมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ พบว่ามีปริมาณความถี่ในการนำเสนอประเภทเนื้อหาด้ำนมลพิษสิ่งแวดล้อมเรียงตามลำดับมากน้อยได้ ดังนี้ 1.มลพิษทางอากาศ คิดเป็นร้อยละ 28.96 เช่น ข่าวการต่อต้านการสร้างสถานีจอตลอดไฟฟ้าหน้าโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย (พ.ย.39) ข่าวการเกิดกลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรมในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด (มิ.ย.40) ข่าวการแพร่กระจายควันพิษจากอินโดนีเซียสู่ภาคใต้ (ส.ค.40) 2.มลพิษจากมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล คิดเป็นร้อยละ 21.70 เช่น ข่าวโครงการรณรงค์จับปรับผู้ทิ้งขยะในกทม. (ธ.ค.39) ข่าวนโยบายในการก่อสร้างที่ทิ้งขยะ 3.มลพิษทางน้ำ คิดเป็นร้อยละ 21.60 เช่น ข่าวเรือบรรทุกน้ำมันรั่ว (พ.ย.39) ข่าวการสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย 4.มลพิษโดยรวม คิดเป็นร้อยละ 10.90 เช่น ข่าวเกี่ยวกับนโยบายด้ำนมลพิษต่างๆ 5.มลพิษจากสารอันตราย คิดเป็นร้อยละ 8.00 เช่น ข่าวการปนเปื้อนของสารอันตรายในอาหาร (มี.ค.40) 6.มลพิษจากของเสียอันตราย คิดเป็นร้อยละ 6.14 เช่น ข่าวการกำจัดกากอุตสาหกรรม การจัดการขยะติดเชื้อในโรงพยาบาล และ 7.มลพิษทางเสียง คิดเป็นร้อยละ 2.70 เช่น ข่าวระดับเสียงเกินมาตรฐานในย่านต่างๆ ซึ่งจากการศึกษาเป็นรายเดือนพบว่ามี การนำเสนอเนื้อหาด้ำนมลพิษทางเสียงมากที่สุดในช่วงเดือนพฤศจิกายน 2539 คือ 11 รายเรื่อง ในช่วงที่มีการนำเสนอข่าวการต่อต้านการสร้างสถานีจอตลอดไฟฟ้าธนายงของโรงเรียนมาแตร์เดอีวิทยาลัย ที่อาจก่อให้เกิดมลพิษทางอากาศและเสียง ทำให้มีการนำเสนอเนื้อหาด้ำนมลพิษทางเสียงมากในช่วงดังกล่าว (ดังแผนภูมิที่ 3)

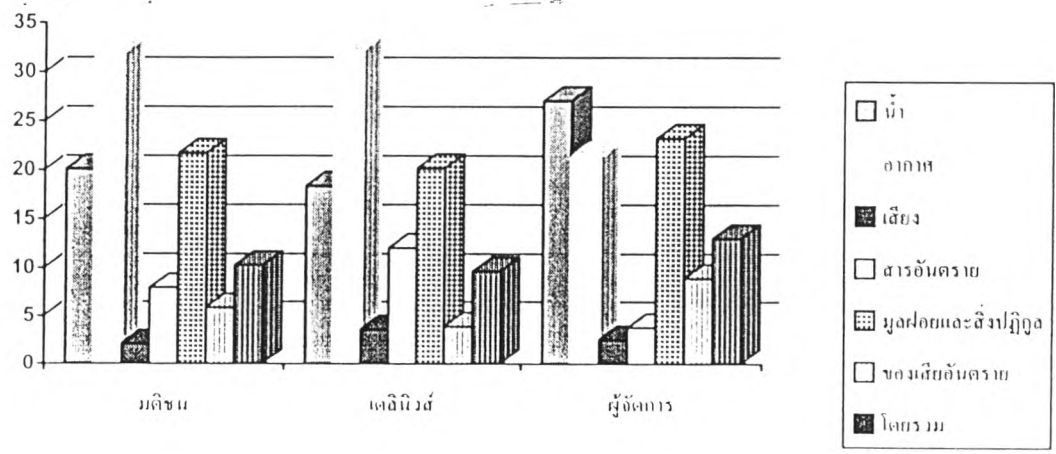
แผนภูมิที่ 3 แสดงการจำแนกประเภทเนื้อหาด้ำนมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540

จากการเปรียบเทียบประเภทเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย ทั้ง 3 ชื่อฉบับนำเสนอพบว่า ในระยะเวลาที่ทำการศึกษามีการให้ความสำคัญกับประเภทเนื้อหามลพิษ สิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน โดยหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษทางอากาศมากที่สุดเช่นเดียวกับ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ส่วนหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษทางน้ำมากที่สุด (ดังแผน ภูมิที่ 4) ทั้งนี้การนำเสนอประเภทเนื้อหามลพิษสิ่งแวดล้อมมีความแตกต่างและคล้ายคลึงกันในบางช่วงเวลา โดยในช่วงเดือน ที่มีการให้ความสำคัญกับเนื้อหาด้านมลพิษประเภทเดียวกัน ได้แก่ ช่วงเดือนธันวาคม 2539 และมกราคม 2540 มีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษจากมลฟอยและสิ่งปฏิกลมากที่สุดเช่นเดียวกัน เนื่องจาก เป็นช่วงที่มีการประชาสัมพันธ์และรณรงค์โครงการจับ-ปรับผู้ทิ้งขยะในที่สาธารณะทั่ว กทม.จากภาครัฐอย่าง หนัก ซึ่งหนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ชื่อฉบับได้ให้ความสำคัญนำเสนอมากเช่นกัน

เดือนกรกฎาคม 2540 หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ต่างก็ให้ความสำคัญนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษทาง อากาศมากที่สุดเช่นเดียวกับเดือนกันยายน 2540 ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าในช่วงเดือนกรกฎาคมเป็นช่วงที่ หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัญหากลิ่นเหม็นจากโรงงานในนิคม อุตสาหกรรมมาบตาพุด และในช่วงเดือนกันยายน มีการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ ไฟไหม้ป่าในประเทศอินโดนีเซีย

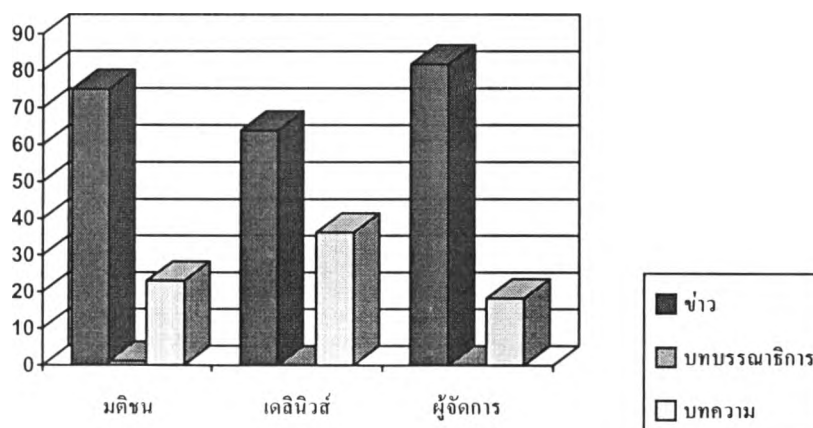
แผนภูมิที่ 4 เปรียบเทียบการนำเสนอประเภทเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - กันยายน 2540

3. รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับนำเสนอมากที่สุดในรูปแบบของข่าว จำนวน 794 รายเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 73.93 รองลงมาได้แก่ บทความ ซึ่งรวมไปถึงสารคดี คอลัมน์ประจำ รายงานพิเศษ จดหมายจากผู้อ่าน การสัมภาษณ์ และรูปแบบอื่นๆ รวมทั้งสิ้น 275 รายเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 25.61 เช่น คอลัมน์สรรหามาฝาก (น.ส.พ.เดลินิวส์) คอลัมน์สนามความคิด (น.ส.พ.มติชน) คอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน เช่น สารพันปัญหาเมืองกรุง (น.ส.พ.เดลินิวส์) หรือการรายงานพิเศษ ส่วนรูปแบบที่หนังสือพิมพ์มีการนำเสนอน้อยที่สุด ได้แก่ บทบรรณาธิการ นำเสนอเพียง 5 รายเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 0.46 เท่านั้น ซึ่งเป็นบทบรรณาธิการที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์มติชนเพียงฉบับเดียว ในเดือนมีนาคม 2540 จำนวน 2 รายเรื่อง และเดือนกันยายน 2540 จำนวน 3 รายเรื่อง เช่น เรื่องปัญหาหมอกควันในมาเลเซีย (20 ก.ย.40,หน้า 2) ส่วนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์และหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันไม่มีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในรูปแบบบทบรรณาธิการ (ดังแผนภูมิที่ 5)

แผนภูมิที่ 5 เปรียบเทียบรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540

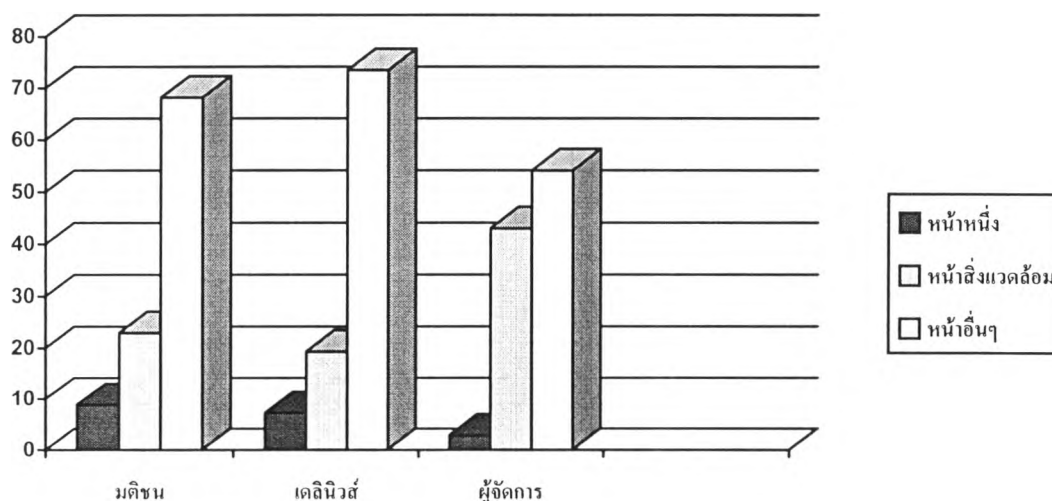

4. ตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ นำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในหน้าอื่นๆ คือ 706 รายเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 65.74 ซึ่งมีปริมาณเกินครึ่งหนึ่งของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่นำเสนอทั้งหมด เช่น หน้าเศรษฐกิจ หน้าภูมิภาค หน้า กทม. รองลงมา ได้แก่ หน้าสิ่งแวดล้อม จำนวน 297 รายเรื่อง คิดเป็น 27.65 และนำเสนอในหน้าแรกน้อยที่สุดคือ 71 รายเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 6.61

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหน้าสิ่งแวดล้อมมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาในหน้าสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันมีประมาณครึ่งหน้ากระดาษ ซึ่งนำเสนอเกือบทุกวัน ในขณะที่เนื้อหาในหน้าสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์มติชนมีประมาณครึ่งหน้ากระดาษเช่นเดียวกัน แต่ต้องแบ่งเนื้อที่กับข่าวสาธารณสุขและมีการสลับกับหน้าชุมชนเมืองด้วย ส่วนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์มีการนำเสนอหน้าสิ่งแวดล้อมเต็มหน้ากระดาษ แต่นำเสนอเพียงอาทิตย์ละ 1-2 ครั้งเท่านั้น สำหรับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหน้าหนึ่ง หนังสือพิมพ์มติชนได้นำเสนอมากกว่าฉบับอื่น (ดังแผนภูมิที่ 6)

แผนภูมิที่ 6 เปรียบเทียบตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - กันยายน 2540

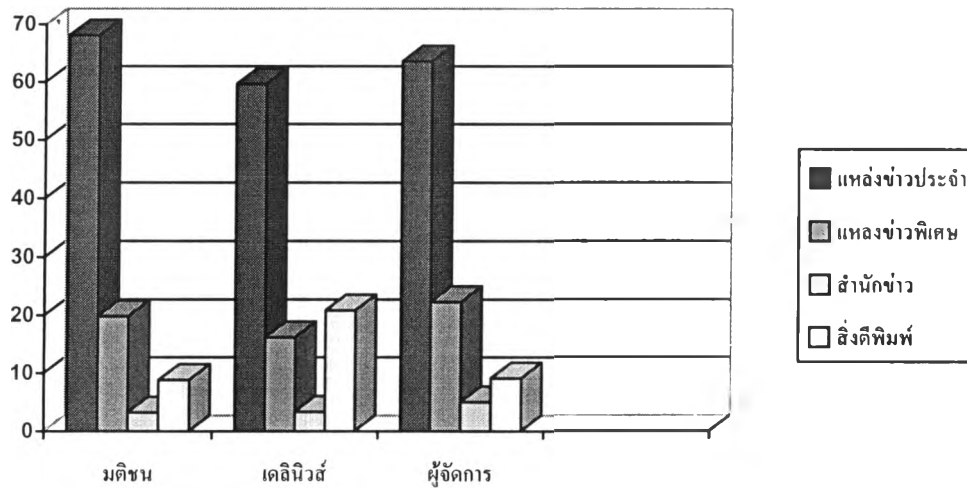

5.แหล่งที่มาของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

จากการศึกษาพบว่า แหล่งที่มาของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับนำเสนอมากที่สุดได้แก่ แหล่งข่าวประจำ จำนวน 973 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.40 เช่น รัฐมนตรีที่รับผิดชอบงานด้านสิ่งแวดล้อม สำนักงานโยธาและแผนสิ่งแวดล้อม กรมควบคุมมลพิษ สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย มูลนิธิป้องกันควันพิษและพิทักษ์สิ่งแวดล้อม อันดับสองได้แก่ แหล่งข่าวพิเศษ คือ 298 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 19.70 เช่น นักธุรกิจ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม ชาวบ้าน อันดับสามได้แก่ สิ่งตีพิมพ์ จำนวน 181 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 12.00 เช่น รายงานการวิจัยต่างๆ เอกสารเผยแพร่ของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม และอันดับสุดท้ายได้แก่ สำนักข่าว คือ 59 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 3.90 เช่น รอยเตอร์ เอพี เอเอฟพี

ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจากแหล่งข่าวประจำมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.08 รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันคิดเป็นร้อยละ 59.63 และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ นำเสนอน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.56 ส่วนแหล่งข่าวพิเศษ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันนำเสนอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 22.29 รองลงมาได้แก่ หนังสือพิมพ์มติชนคิดเป็นร้อยละ 19.80 และหนังสือพิมพ์เดลินิวส์นำเสนอเนื้อหาจากแหล่งข่าวพิเศษน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 16.15 สำหรับแหล่งที่มาของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจากสำนักข่าว หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันนำเสนอมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 5.04 หนังสือพิมพ์เดลินิวส์นำเสนอรองลงมาคิดเป็นร้อยละ 3.38 หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 3.27 ส่วนหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มาจากสิ่งตีพิมพ์มากที่สุด ได้แก่ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คิดเป็นร้อยละ 20.83 รองลงมาได้แก่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน คิดเป็นร้อยละ 9.11 หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.85 (ดังแผนภูมิที่ 7)

แผนภูมิที่ 7 เปรียบเทียบแหล่งที่มาของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย 3 ชื่อฉบับ ระหว่างเดือนตุลาคม 2539 - กันยายน 2540

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหามลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์

จากการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เจาะลึกบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับพบว่า มีกระบวนการคัดเลือกคล้ายคลึงกัน คือ เริ่มจากการคัดเลือกเนื้อหาที่ส่งมาจากผู้สื่อข่าวทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยโต๊ะข่าวสิ่งแวดล้อมจะทำการคัดเลือกเนื้อหาที่มีคุณค่าในด้านผลกระทบต่อคนส่วนรวมในสังคม มีความสด ใหม่ แล้วนำมาร่วมประชุมกองบรรณาธิการ เพื่อเสนอประเด็นและเนื้อหาเหล่านั้นให้ที่ประชุมเห็นชอบจึงจะนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์มติชน

จากการศึกษาแนวทางในการคัดเลือกและนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า ข่าวที่จะได้รับการนำเสนอ นอกจากจะต้องมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ในสังคม และมีแง่มุมใหม่ๆ แล้ว จะต้องเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเป็นสำคัญ เนื่องจากหนังสือพิมพ์มติชนเป็นหนังสือพิมพ์ประเภทคุณภาพที่ให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวหนัก เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ

สังคม ทั้งนี้ที่ประชุมข่าวจะทำการประเมินจุดเด่นและความสำคัญของประเด็นที่หัวหน้าข่าวนำเสนอ หากที่ประชุมส่วนใหญ่ยอมรับก็จะได้รับการนำเสนอ ซึ่งการจะได้รับการนำเสนอในหน้าใดขึ้นอยู่กับระดับความสำคัญ ที่มาของเนื้อหา และประเด็นที่มีความเกี่ยวพัน หากเป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ และมีความเกี่ยวพันกับการเมืองในส่วนกลางจะได้รับการนำเสนอในหน้าหนึ่ง เช่น ข่าวปัญหาคลื่นเหิมจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด หากเป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยตรง หรือการดำเนินนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม จะนำเสนอในหน้าสิ่งแวดล้อม แต่ด้วยเนื้อหาในหน้าสิ่งแวดล้อมมีจำกัด ดังนั้น หากเป็นประเด็นเกี่ยวพันกับด้านอื่นๆ อาจนำไปเสนอในหน้าอื่นๆ ก็ได้

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์

หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จะทำการคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอในแต่ละวันโดยการประชุมกองบรรณาธิการเพื่อร่วมกันพิจารณาประเด็นต่างๆ ที่ผู้สื่อข่าวนำเสนอเข้ามา โดยจะมีการกำหนดประเด็นจากหัวหน้าข่าวคร่าวๆ ทั้งนี้เนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมอาจมาจากผู้สื่อข่าวสายอื่นๆ ส่งเข้ามาก็ได้ การกำหนดเนื้อหาในหน้าสิ่งแวดล้อมจะค่อนข้างมีความแน่นอน โดยนำเสนออาทิตย์ละ 1-2 ครั้ง ประกอบด้วยคอลัมน์ประจำ บทความต่างๆ ซึ่งมีนักเขียนประจำอยู่ส่วนหนึ่งแล้ว ข่าวที่นำเสนอในหน้าสิ่งแวดล้อมจึงมีไม่มาก เนื่องจากเนื้อหาที่มีจำกัดทำให้การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตามเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจะสามารถนำเสนอในหน้าอื่นๆ ได้ทุกหน้า ทั้งนี้จะได้รับการนำเสนอในหน้าหนึ่งได้ต้องมีผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่ และอยู่ในความสนใจของประชาชนจำนวนมาก

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

กระบวนการคัดเลือกเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน จะมีการพิจารณาในการประชุมข่าวเช่นเดียวกัน โดยบรรณาธิการข่าวจะทำการคัดเลือกเนื้อหาที่ผู้สื่อข่าวส่งเข้ามาทั้งหมด โดยประเมินคุณค่าข่าวว่ามีความเกี่ยวข้องกับประเด็นทางเศรษฐกิจ การเมือง มีความน่าสนใจและตรงกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมีความสนใจต่อเศรษฐกิจและธุรกิจเป็นการเฉพาะหรือไม่ นอกจากนี้ยังพิจารณาเนื้อหาที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนมานำเสนอด้วยเช่นกัน แต่ทั้งนี้ที่ประชุมจะเป็นผู้พิจารณาว่าสมควรนำเสนออย่างไร และในหน้าใด โดยดูจากความเด่นของประเด็นที่มีมากที่สุด เช่น เป็นประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคนในจังหวัดอื่นๆ โดยตรง จะเลือกนำเสนอในหน้าภูมิภาค หากประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมเด่นที่สุดก็จะนำเสนอในหน้าสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีเนื้อที่เป็นประจำเกือบทุกวัน แต่การที่หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันเป็นหนังสือพิมพ์ทางธุรกิจ ทำให้ประเภทเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่นำ

เสนอมีความจำกัดอยู่เฉพาะที่ตรงกับนโยบายและรูปแบบของหนังสือพิมพ์ เช่น มลพิษจากโรงงาน อุตสาหกรรม ทั้งทางอากาศ น้ำเสีย และปัญหาของเสียอันตราย

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยทั้ง 3 ชื่อฉบับพบว่า มีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเลือกสรร การกำหนดประเภทเนื้อหา รูปแบบ และตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม สรุปปัจจัยสำคัญๆ ได้ดังนี้

1. นโยบายของหนังสือพิมพ์

การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมยึดหลักตามนโยบายในการนำเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายหลัก และประเภทของหนังสือพิมพ์ดังนี้ หนังสือพิมพ์มติชนมีการกำหนดหน้าสิ่งแวดล้อมร่วมกับหน้าข่าวสาธารณสุข โดยเน้นนำเสนอในประเด็นที่มีความเกี่ยวข้องกับการเมือง หนังสือพิมพ์เดลินิวส์เน้นนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีผลกระทบต่อประชาชนจำนวนมาก และนำเสนอในภาพกว้าง ไม่นำเสนอด้านลึก ทั้งนี้ เพื่อให้กลุ่มผู้อ่านของหนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นประชาชนทั่วไปสามารถเข้าใจได้ง่าย ส่วนหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันเน้นนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเมืองและมลพิษจากภาคอุตสาหกรรมเป็นหลัก เนื่องจากผู้อ่านเป้าหมายเป็นผู้ที่สนใจข่าวสารด้านเศรษฐกิจเป็นการเฉพาะ

2. บรรณาธิการและหัวหน้าข่าว

การพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของบรรณาธิการ และหัวหน้าข่าว หากบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวเห็นว่าเป็นประเด็นที่มีความสำคัญและน่าสนใจ สอดคล้องกับนโยบายของหนังสือพิมพ์ก็จะได้รับการพิจารณานำเสนอ

3. เจ้าของหนังสือพิมพ์

การชี้แนะ หรือข้อเสนอแนะต่างๆ ของเจ้าของหนังสือพิมพ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการพิจารณานำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับ โดยเฉพาะในหนังสือพิมพ์มติชน เจ้าของหนังสือพิมพ์จะเข้าร่วมประชุมข่าวในแต่ละวันเพื่อให้คำแนะนำ หรือเสนอประเด็นต่างๆ อยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม ความคิดเห็นของเจ้าของหนังสือพิมพ์ไม่ได้เป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากนัก

4. ผู้สื่อข่าว

ความสามารถของผู้สื่อข่าวในการเขียนข่าวและวิธีการนำเสนอของผู้สื่อข่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ได้รับการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอ การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมต้องเหมาะสมกับประเด็นที่นำเสนอ มีลีลาการเขียนที่ดี และสอดคล้องกับแนวนโยบายของหนังสือพิมพ์ ไม่ว่าจะเป็นการรายงานข่าว สกู๊ปพิเศษ บทความต่างๆ หากผู้สื่อข่าวสามารถนำเสนอได้อย่างน่าสนใจและเป็นไปตามนโยบายของหนังสือพิมพ์ก็จะได้รับการนำเสนอ แต่ถ้าคุณภาพของการเขียนไม่ดีพอ หรือไม่ทำให้บรรณาธิการและหัวหน้าข่าวเกิดความสนใจ แม้ว่าอาจจะเป็นประเด็นที่ดี มีคุณค่าก็อาจจะไม่ได้รับการพิจารณานำเสนอได้

5. การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น

หนังสือพิมพ์แต่ละชื่อฉบับจะมีการตรวจสอบข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ที่เป็นคู่แข่งทางด้านธุรกิจ บางครั้งหากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นนำเสนอเรื่องหนึ่งเรื่องใดที่มีประเด็นน่าสนใจหรือเป็นเรื่องใหม่ ก็จะนำเสนอด้วยเช่นกันเพื่อไม่ให้ตกข่าว

6. คุณค่าข่าว

คุณค่าของข่าวมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เป็นหลักในการพิจารณาคัดเลือกนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ จะต้อง มีผลกระทบต่อสังคมส่วนใหญ่ สดใหม่ และอยู่ในความสนใจของประชาชน นอกจากนี้หากมีแง่มุมแปลกใหม่ หรือเป็นเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้ง ก็จะได้มีการพิจารณานำเสนอเช่นเดียวกัน

7. สถานการณ์ด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับจะพิจารณาคัดเลือกนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนจำนวนมาก หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นเป็นหลัก มากกว่าที่จะมีการกำหนดประเด็นขึ้นเอง เป็นการรายงานข่าวตามสถานการณ์ ข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ เช่น เหตุการณ์ปัญหาหกลื่นเหม็นจากโรงงานในนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด ปัญหาหมอกควันพิษจากประเทศอินโดนีเซีย มีการนำเสนออย่างต่อเนื่อง ทั้งในรูปแบบของข่าว บทความ และบทบรรณาธิการ โดยมีการนำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับด้วย

8. แหล่งข่าว

แหล่งที่มาของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับนำเสนอจะต้องมีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นแหล่งข่าวประจำ ได้แก่ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภาครัฐและเอกชน

ทั้งนี้แนวโน้มในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์จะยังคงมีอยู่อย่างต่อเนื่อง สม่าเสมอ แม้ว่าจะไม่มากขึ้นเพราะผลจากสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน แต่ด้วยความรุนแรงของปัญหาที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น หนังสือพิมพ์จึงยังคงมีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม และกำหนดหน้าสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์อยู่ต่อไป

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

จากการสัมภาษณ์บุคลากรของหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อทราบความคิดเห็นในฐานะที่เป็นแหล่งข่าวด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมพบว่า บุคลากรจากหน่วยงานสิ่งแวดล้อมมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สังเกตได้จากปริมาณการนำเสนอที่มีมากกว่าในอดีต

- ประเภทของการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

ในช่วงเดือนตุลาคม 2539 - เดือนกันยายน 2540 หนังสือพิมพ์นำเสนอเกี่ยวกับมลพิษทางอากาศ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล และมลพิษทางน้ำ ค่อนข้างมาก ซึ่งสอดคล้องกับสถานการณ์ด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมได้ดีพอสมควร เนื่องจากในช่วงเวลาที่ทำการศึกษาด้านการรับรู้ความรุนแรงในปัญหามลพิษทั้ง 3 ด้านมีแนวโน้มสูงขึ้น และมีเหตุการณ์ที่เป็นปัญหาส่งผลกระทบต่อประชาชน เช่น ปัญหามลพิษทางอากาศที่ อ.มาบตาพุด จ.ระยอง ปัญหาหมอกควันพิษทางภาคใต้ ปัญหาฝุ่นควันในกรุงเทพมหานครและเมืองใหญ่ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินมาตรการ และรณรงค์ด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมทั้งจากภาครัฐและเอกชน เช่น โครงการลดมลพิษทางอากาศของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทย โครงการรณรงค์จับ-ปรับผู้ทิ้งขยะใน กทม. หรือแม้แต่การเร่งรัดสร้างบ่อบำบัดน้ำเสียและสถานที่กำจัดขยะทั่วประเทศ ทั้งนี้มักจะนำเสนอเหตุการณ์ที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชนมากกว่าที่จะกำหนดประเด็นขึ้นมาเอง

- รูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

สำหรับรูปแบบในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม หนังสือพิมพ์ยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากกว่ารูปแบบอื่นๆ ซึ่งบทบาทของหนังสือพิมพ์ในการรายงานข่าวสามารถทำได้อย่างครบถ้วน ครอบคลุมเหตุการณ์ได้ดีพอสมควร ทั้งนี้จะทำให้ผู้อ่านได้รับทราบข้อเท็จจริงของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์โดยตรง เป็นการตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้อ่าน ส่วนรูปแบบของบทความมีการนำเสนอน้อย แม้ว่าหนังสือพิมพ์จะให้ความร่วมมือมากขึ้นในการนำเสนอเอกสารและบทความต่างๆ ที่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมจัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่และให้ความรู้กับประชาชน แต่ก็ยังคงมีปริมาณน้อยมาก ทั้งนี้การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของบทความมีความสำคัญและจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนสร้างจิตสำนึกในการดูแล รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เกิดขึ้นกับประชาชนได้มากกว่ารูปแบบของข่าว

- ตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม

บุคลากรจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมเห็นว่าการกำหนดหน้าสิ่งแวดล้อมมีความจำเป็นต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมาก เพราะจะทำให้มีการนำเสนออยู่เสมอ เป็นการกระตุ้นความสนใจให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่แม้ว่าจะมีการให้ความสำคัญกับหน้าสิ่งแวดล้อมมากขึ้นแล้ว แต่ก็ยังคงมีปริมาณน้อยกว่าเนื้อหาประเภทอื่น เช่น การเมือง เศรษฐกิจ หรือแม้แต่ข่าวบันเทิง ทั้งนี้ที่ปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นปัญหาสำคัญและมีผลกระทบต่อสังคมส่วนรวมมาก

นอกจากนี้หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมยังมีความคิดเห็นว่า การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ มีความเหมาะสมในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่อยู่ในกระแสได้อย่างเหมาะสมและมีความต่อเนื่อง นำเสนอข้อเท็จจริงอย่างรอบด้าน ในขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอในเรื่องของการรณรงค์ หรือการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับมาตรการต่างๆ ของรัฐ ซึ่งเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในกระแสค่อนข้างน้อยกว่า การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์มักจะเน้นประเด็นที่มีความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ ซึ่งบางครั้งมีการนำเสนอความคิดเห็นโน้มเอียงไปด้านใดด้านหนึ่ง ทำให้ข้อเท็จจริงถูกบิดเบือนไปได้

ข้อเสนอแนะต่อการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ บุคลากรจากหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมเสนอว่า หนังสือพิมพ์ควรกำหนดหน้าเฉพาะในการนำเสนอเนื้อหาด้าน

สิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นเพื่อนำเสนอเนื้อหาได้อย่างครอบคลุม และเพื่อให้ผู้อ่านสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ทั้งนี้เนื้อหาที่นำเสนอควรมีความถูกต้องตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นอย่างเป็นกลาง โดยชี้ให้เห็นถึงสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้น ตลอดจนแนวทางการป้องกันแก้ไข

อย่างไรก็ตาม บุคลากรที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในการกำหนดและนำเสนอเนื้อหา ด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว หรือผู้สื่อข่าว ควรมีจิตสำนึกและความเอาใจใส่ต่อประเด็นปัญหาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความรู้พื้นฐานด้านสิ่งแวดล้อมบ้างพอสมควร

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้างต้น พบว่าหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมค่อนข้างน้อย แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายและจัดหน้าสำหรับนำเสนอเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะแล้วก็ตาม ทั้งนี้หนังสือพิมพ์แต่ละประเภทนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันไปตามนโยบายและจุดยืนของหนังสือพิมพ์ ซึ่งสอดคล้องกับการแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์ตามแนวคิดของสุภาพันธุ์ บุญสะอาด ที่แบ่งประเภทหนังสือพิมพ์ในประเทศไทยตามเนื้อหาสาระโดยการยึดหลักผู้อ่านได้แก่ หนังสือพิมพ์สำหรับปัญญาชนหรือหนังสือพิมพ์ที่เน้นหนักในการเสนอข่าวการเมือง หนังสือพิมพ์สำหรับประชาชนทั่วไป หรือที่เรียกว่าหนังสือพิมพ์ประเภทประชานิยม และหนังสือพิมพ์ที่เสนอข่าวเศรษฐกิจและการค้าโดยเฉพาะ ทั้งนี้หน้าหนึ่งและหน้าในจะเป็นเรื่องราวที่มีความเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจ และแวดวงธุรกิจ ไม่ว่าจะเป็นข่าว บทความ คอลัมน์ต่างๆ โดยหนังสือพิมพ์มติชน เป็นหนังสือพิมพ์คุณภาพที่เน้นนำเสนอเนื้อหาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การดำเนินนโยบายของรัฐ ได้นำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.85 ซึ่งจากการศึกษาพบว่ามีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากที่สุดในเดือนมกราคม 2540 ที่มีการรณรงค์จากภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ ที่ดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมอย่างหนักและต่อเนื่อง เช่น โครงการรณรงค์การจับ-ปรับผู้ที่ทิ้งขยะในที่สาธารณะทั่วกรุงเทพมหานคร และมีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดในเดือนตุลาคม 2539 ที่เป็นช่วงก่อนการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ ซึ่งจากการตรวจสอบพบว่าหนังสือพิมพ์มติชน

ได้ให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาด้านการเมืองและการเลือกตั้งอย่างมาก โดยมีการเพิ่มหน้าเพื่อนำเสนอข่าวสารการเลือกตั้งเป็นการเฉพาะ และมีการลดจำนวนหน้าบางหน้าลง รวมทั้งหน้าสิ่งแวดล้อมก็มีเนื้อที่ในการนำเสนอที่น้อยลง และในหน้าอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นหน้าภูมิภาค หน้า กทม. จะเน้นนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ประชานิยม กลุ่มผู้อ่านเป็นประชาชนทั่วไป นโยบายของหนังสือพิมพ์จึงเน้นการนำเสนอเรื่องที่เร้าความสนใจประชาชน การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจึงเน้นนำเสนอในลักษณะกว้างไม่ลงลึกในรายละเอียด เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อ่านทั่วไป มีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 30.91 สำหรับหนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ทางธุรกิจ มีการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์มติชนและหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ คิดเป็นร้อยละ 29.24 โดยเน้นนำเสนอเนื้อหาที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจและการดำเนินธุรกิจ รวมทั้งเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมด้วย

ทั้งนี้จากทฤษฎีการกำหนดวาระข่าวสาร (Agenda Setting) ซึ่งเป็นแนวคิดเกี่ยวกับการพิจารณานำเสนอหรือไม่เสนอข่าวสารเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยการประเมินคุณค่าของข่าว เพื่อให้ทราบว่าคุณค่าของข่าวอยู่ในระดับใด ควรนำเสนอในรูปแบบใด และปรากฏอยู่ในหน้าไหน สามารถอธิบายได้ว่า หนังสือพิมพ์จัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นรองไปจากเนื้อหาที่เป็นประเด็นหลัก เช่น ข่าวการเมือง เศรษฐกิจ อาชญากรรม ซึ่งเป็นเนื้อหาหลักและอยู่ในความสนใจของผู้อ่านเป้าหมายของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจึงมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประเด็นหลักดังที่กล่าวมาแล้ว และถึงแม้ว่าหนังสือพิมพ์จะให้ความสำคัญโดยการกำหนดหน้าสิ่งแวดล้อม แต่ก็ยังคงมีเนื้อที่น้อยมากเมื่อเทียบกับหน้าอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นหน้าการเมือง หน้า เศรษฐกิจ หน้าภูมิภาค หน้า กทม. โดยหนังสือพิมพ์มติชนกำหนดให้มีหน้าสิ่งแวดล้อมเป็นประจำอาทิตย์ละ 3 วัน และนำเสนอร่วมกับข่าวสาธารณสุข ประมาณครึ่งหน้ากระดาษ มีรายงานพิเศษหรือสื่อกฎพิเศษในวันเสาร์ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวันมีหน้าสิ่งแวดล้อมเกือบทุกวัน แต่ก็มีเนื้อที่นำเสนอเพียงครึ่งหน้ากระดาษ ส่วนหนังสือพิมพ์เดลินิวส์จะมีหน้าสิ่งแวดล้อมเต็มหน้ากระดาษอาทิตย์ละ 1-2 ครั้งเท่านั้น สำหรับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหน้าหนึ่งมีน้อยที่สุด โดยข่าวที่ได้รับการพิจารณานำเสนอในหน้าหนึ่งของหนังสือพิมพ์จะต้องมีองค์ประกอบของข่าวในด้านผลกระทบต่อคนจำนวนมากหรือสังคมโดยรวม เช่น ข่าวเกี่ยวกับผลกระทบจากเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าที่ประเทศอินโดนีเซีย ก่อให้เกิดมลพิษแผ่กระจายมายังตอนใต้ของประเทศไทย ข่าวปัญหากลิ่นเหม็นจากโรงงานอุตสาหกรรมในนิคม

อุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง และมักจะมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งระหว่างกลุ่มบุคคลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นความขัดแย้งระหว่างรัฐกับชาวบ้าน นักธุรกิจกับภาครัฐ ชาวบ้านกับเจ้าของโรงงาน อุตสาหกรรม ซึ่งสามารถสร้างความเข้าใจและกระตุ้นความสนใจของประชาชนได้มาก ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมจึงปรากฏในหน้าอื่นๆ มากกว่าหน้าสิ่งแวดล้อมและหน้าหนึ่ง

เมื่อพิจารณาถึงบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่มีด้วยกันหลายประการ ได้แก่ บทบาทในการรายงานข่าวสาร การเป็นแหล่งแสดงความคิดเห็น ให้การศึกษาและความรู้แก่ประชาชน ตลอดจนให้ความบันเทิงต่างๆ พบว่าบทบาทในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญกับการแสดงบทบาทหน้าที่ในการให้ข่าวสาร ข้อเท็จจริง โดยมีการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด และสามารถทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารได้อย่างครอบคลุม ชัดเจน ซึ่งถือเป็นบทบาทและหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสถาบันสาธารณะที่สะท้อนภาพของสังคมที่แท้จริงไปสู่สาธารณชนแต่การให้ข่าวสาร ข้อเท็จจริง โดยการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของข่าวเพียงอย่างเดียว ไม่เพียงพอที่จะสร้างจิตสำนึกในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มากเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ไม่ได้จำกัดอยู่เฉพาะในรูปแบบของข่าวเท่านั้น รูปแบบของเนื้อหาในหนังสือพิมพ์ยังประกอบไปด้วย บทความ ทั้งในลักษณะของบทความทางวิชาการ สัมภาษณ์ รายงานพิเศษ สก๊อป สารคดี จดหมายจากผู้อ่าน คอลัมน์ประจำต่างๆ และอื่นๆ ซึ่งจะสามารถทำให้ผู้อ่านได้รับความรู้ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ให้การศึกษา และสร้างความเข้าใจ ตลอดจนสามารถโน้มน้าวความคิด พฤติกรรม และกระตุ้นจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมให้กับผู้อ่านได้มากกว่าการนำเสนอในรูปแบบของข่าว นอกจากนี้ยังทำให้ผู้อ่านได้ทราบความคิดเห็นจากหลายๆ ด้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของหนังสือพิมพ์เช่นเดียวกัน ทั้งนี้หนังสือพิมพ์มักนำองค์ประกอบที่สำคัญของการรายงานข่าว ได้แก่ การนำเสนอข่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขเวลาที่จำกัด ความรวดเร็ว และความทันต่อเหตุการณ์ ประกอบกับข้อจำกัดในเรื่องของบุคลากร มาเป็นข้ออ้างที่ทำให้การนำเสนอรูปแบบของบทความมีน้อยกว่ารูปแบบของข่าว ส่วนรูปแบบของบทบรรณาธิการนั้น ในช่วงที่ทำการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเพียงฉบับเดียว แสดงให้เห็นว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีนโยบายที่เด่นชัดและให้ความสำคัญกับปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมมากกว่าฉบับอื่น แม้ว่าจะนำเสนอเพียง 5 รายเรื่องเท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก เมื่อเทียบกับรูปแบบอื่นๆ ทั้งนี้เป็นเพราะบทบรรณาธิการมีเพียงฉบับละ 1 เรื่องต่อวัน ในขณะที่มีเนื้อหามากมาย การนำเสนอของหนังสือพิมพ์จึงต้องคัดเลือกประเด็นที่สำคัญที่สุด และเป็นปัญหาที่กำลังเป็นที่สนใจ เพื่อแสดงจุดยืนและทัศนะของหนังสือพิมพ์ จาก

ที่กล่าวมานี้ ถ้าหากหนังสือพิมพ์ได้แสดงบทบาทหน้าที่ได้อย่างครบถ้วนมากขึ้น ก็จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชน และสามารถสร้างความร่วมมือในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้น

สำหรับประเภทของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยนำเสนอ มีการจัดลำดับความสำคัญของเนื้อหาโดยนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษทางอากาศมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะปัญหามลพิษทางอากาศกำลังเป็นปัญหาในเมืองใหญ่ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะในเขตที่มีการจราจรหนาแน่น และในช่วงเวลาที่ทำการศึกษา มีสถานการณ์ความรุนแรงด้านมลพิษทางอากาศเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเกิดคลื่นหมื่นของสารเคมีจากโรงงานอุตสาหกรรมแพร่กระจายไปทั่วบริเวณนิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด จ.ระยอง ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนโดยรอบ และกรณีการเกิดหมอกควันพิษปกคลุมไปทั่วบริเวณภาคใต้ของประเทศ เนื่องจากเหตุการณ์ไฟไหม้ป่าที่ประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งส่งผลกระทบต่อสภาพอากาศทั่วทั้งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นประเด็นที่มีผลกระทบต่อคนกลุ่มใหญ่ และอยู่ในความสนใจของประชาชนทั่วไป ส่วนเนื้อหาที่หนังสือพิมพ์นำเสนอที่น้อยที่สุดได้แก่ ด้านมลพิษทางเสียง ซึ่งเป็นมลพิษที่ไม่ค่อยมีการกล่าวถึงมากนัก เนื่องจากเป็นมลพิษที่เกิดเฉพาะพื้นที่ และไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพอนามัยในทันทีทันใดนอกจากความเคียดแค้นรำคาญ แต่จะสะสมกลายเป็นปัญหาต่อคุณภาพชีวิตได้เช่นเดียวกับมลพิษด้านอื่นๆ

จากการสัมภาษณ์บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวของหนังสือพิมพ์ พบว่าปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการเลือกสรร การกำหนดประเภทเนื้อหา รูปแบบ และตำแหน่งหน้าในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์ ได้แก่ ปัจจัยภายในองค์กร ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดทฤษฎีองค์การที่กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจคัดเลือกเนื้อหาของหนังสือพิมพ์จะได้รับอิทธิพลจากสถานภาพและบทบาทของผู้ที่อยู่ในองค์กร ได้แก่ นโยบายของหนังสือพิมพ์ เจ้าของ บรรณาธิการและหัวหน้าข่าว ผู้สื่อข่าว ตลอดจนการแข่งขันกับหนังสือพิมพ์ฉบับอื่น ซึ่งกระบวนการพิจารณาคัดเลือกเนื้อหาที่จะนำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ต้องผ่านการประชุมข่าวร่วมกันระหว่างบรรณาธิการ หัวหน้าข่าว สายต่างๆ และบางครั้งเจ้าของหนังสือพิมพ์จะร่วมประชุมด้วย ทั้งนี้การพิจารณาจะยึดนโยบายของหนังสือพิมพ์เป็นหลัก ทำให้การพิจารณาคัดเลือกนำเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภทแตกต่างกัน ตัวเจ้าของหนังสือพิมพ์จะมีอิทธิพลในการเป็นผู้เสนอแนะประเด็นต่างๆ ที่ควรนำเสนอ ซึ่งในการประชุมร่วมกันระหว่างบรรณาธิการและหัวหน้าข่าวเพื่อนำเสนอประเด็นและร่วมกันตัดสินใจมีความสำคัญในการกำหนดเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ชื่อฉบับ หัวหน้าข่าวจะพิจารณาเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่

ผู้สื่อข่าวส่งเข้ามาว่าต้องมีความน่าสนใจ และต้องมีคุณค่าข่าวในแง่ของผลกระทบต่อคนจำนวนมาก ความแปลกใหม่ ทันเหตุการณ์ หรืออาจมีประเด็นที่เป็นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายต่างๆ ก็จะนำเสนอในที่ประชุมข่าว หากตรงตามนโยบายของหนังสือพิมพ์และได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมก็จะสามารถนำเสนอได้ ทั้งนี้ประเด็นในการนำเสนอ คุณภาพของรายงานข่าว และกลวิธีในการเขียนของผู้สื่อข่าว เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกัน จึงกล่าวได้ว่าบรรณาธิการ และหัวหน้าข่าว รวมไปถึงผู้สื่อข่าว มีบทบาทสำคัญมากในการพิจารณาเสนอเนื้อหาตามลพิษสิ่งแวดล้อม ในฐานะที่เป็นผู้เฝ้าประตู ตามแนวคิดผู้เฝ้าประตู (Gatekeeper) ที่จะควบคุมการปล่อยข่าวสารไปยังผู้รับสาร โดยควบคุมว่าควรส่งข่าวสารใดไปถึงประชาชน

ในขณะเดียวกัน ปัจจัยภายนอกองค์กรมีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาตามลพิษสิ่งแวดล้อมบ้างแต่ไม่มากนัก ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม หรือสถานการณ์ด้านมลพิษต่างๆ ไป โดยปัจจัยที่มีผลค่อนข้างมากในสถานการณ์ปัจจุบัน ได้แก่ ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากการดำเนินธุรกิจของหนังสือพิมพ์ได้รับผลกระทบจากปัญหาเศรษฐกิจเช่นเดียวกับธุรกิจประเภทอื่นๆ จึงมีการลดบุคลากรลง รวมไปถึงผู้สื่อข่าวด้วย ทำให้ความครอบคลุมเนื้อหาตามลพิษสิ่งแวดล้อมน้อยลง เพราะผู้สื่อข่าวที่มีอยู่ต้องทำงานหนักมากขึ้น อย่างไรก็ตามปัจจัยทางเศรษฐกิจไม่มีผลต่อการลดพื้นที่หรือหน้าสิ่งแวดล้อมลงแต่อย่างใด นอกจากนี้ปัจจัยด้านสถานการณ์มลพิษทั่วไปมีผลต่อการนำเสนอเนื้อหาตามลพิษสิ่งแวดล้อมมากในประเด็นที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน หรือเป็นเหตุการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อสังคมอย่างมากจึงจะได้รับการพิจารณาเสนอจากหนังสือพิมพ์อย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประเด็นอื่นๆ หรือการรณรงค์โครงการต่างๆ มีการนำเสนอน้อยกว่า ทั้งนี้เป็นเพราะขาดองค์ประกอบของข่าวที่หนังสือพิมพ์ให้ความสนใจ คืออยู่ในความสนใจของประชาชนน้อยกว่า และไม่มีสีสันเร้าใจที่จะกระตุ้นความสนใจของประชาชนได้มากเท่าใดนัก

เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของเนื้อหาตามลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์นั้น พบว่ามาจากแหล่งข่าวประจำมากที่สุด ได้แก่หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีความเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ หรือประเด็นด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ ความรับผิดชอบ ในการดูแลและจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมโดยตรง อีกทั้งยังได้ดำเนินการโครงการ และจัดทำแผนรณรงค์ต่างๆ ตลอดจนเผยแพร่ข่าวสารไปยังสื่อมวลชน เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตื่นตัวและมีจิตสำนึกในการร่วมรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ จึงเป็นแหล่งข่าวที่หนังสือพิมพ์ได้รับทราบ และติดตามข้อมูลข่าวสารอยู่เป็นประจำ สำหรับแหล่งข่าวพิเศษ เช่น ชาวบ้าน นักธุรกิจ เจ้าของโรงงานอุตสาหกรรม เป็นแหล่งที่มาของเนื้อหาที่

นำเสนอน้อยกว่าแหล่งข่าวประจำ โดยแหล่งข่าวพิเศษเหล่านี้จะได้รับความสนใจจากหนังสือพิมพ์เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่เป็นปัญหา หรือมีความขัดแย้งเกี่ยวกับผลกระทบจากมลพิษเกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งที่มาของเนื้อหาที่ได้จากสิ่งตีพิมพ์ซึ่งมีปริมาณในการนำเสนอน้อยกว่าแหล่งที่มา 2 แหล่งข้างต้น ส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลที่ทำให้ความรู้ หรือการเสนอแนะความคิดเห็นต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องของสิ่งแวดล้อม ซึ่งมักจะมีที่มาจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหา และหน่วยงานที่เป็นแหล่งข่าวประจำ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ให้กับผู้อ่านมากขึ้น โดยการนำเสนอจะเป็นในรูปแบบของบทความต่างๆ แต่ด้วยเนื้อที่อันจำกัด และเวลาในการทำความเข้าใจในเนื้อหาที่ส่งมาในลักษณะสิ่งตีพิมพ์ของผู้สื่อข่าวและหัวหน้าข่าวมีจำกัด อีกทั้งต้องพิจารณาความเหมาะสมกับกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ จึงเป็นแหล่งที่มาของเนื้อหาไม่มากนัก ส่วนแหล่งที่มาจากสำนักข่าวมักเป็นเหตุการณ์ที่มีผลกระทบต่อประเทศและทั่วโลก เช่น เรื่องการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศโลก ปรากฏการณ์เอลนีโญ เพื่อแจ้งข่าวสารให้ผู้อ่านได้รับทราบสถานการณ์สิ่งแวดล้อมจากทั่วโลก

ดังนั้นหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม จึงนับเป็นแหล่งข่าวที่หนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญและให้ความเชื่อถือในการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากที่สุด แต่จากการศึกษาพบว่า ยังมีปัญหาในการสื่อสารระหว่างหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมกับองค์กรหนังสือพิมพ์ ที่ยังคงมีความเข้าใจไม่ตรงกันในหลายประการ แม้ว่าหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมจะมีความเห็นว่าการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยสอดคล้องกับสถานการณ์มลพิษที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ในช่วงที่ทำการศึกษา ปัญหาด้านฝุ่นละออง ขยะ และน้ำเสีย เป็นปัญหามลพิษที่รุนแรงและหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมให้ความสำคัญมาก ไม่ว่าจะเป็นการณรงค์ จัดทำโครงการต่างๆ หรือการกำหนดมาตรการป้องกันแก้ไข ปัญหาเหล่านี้ ซึ่งหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญนำเสนอในปริมาณมากเช่นกัน และมีปริมาณในการนำเสนอมากขึ้นกว่าในอดีต มีการกำหนดนโยบายและจัดหน้าสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ แต่ก็ยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอค่อนข้างน้อย ทั้งนี้หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมเห็นว่าหนังสือพิมพ์ควรจะนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหน้าสิ่งแวดล้อมเป็นประจำทุกวัน และเพิ่มจำนวนหน้าให้มากขึ้น เพื่อให้เนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างต่อเนื่องและไม่ถูกกลืนหายไปกับเนื้อหาอื่นๆ ซึ่งจะสามารถกระตุ้นจิตสำนึกในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้มาก ในขณะที่หนังสือพิมพ์กลับเห็นว่าเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมสามารถนำเสนอสอดแทรกไปได้ในทุกหน้าไม่เฉพาะในหน้าสิ่งแวดล้อมเท่านั้น จึงไม่จำเป็นต้องเพิ่มจำนวนหน้าสิ่งแวดล้อม

อย่างไรก็ตาม หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมยังมีความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในรูปแบบของบทความให้มากขึ้น และมีการกำหนดคอลัมน์ประจำที่มีการนำเสนอเป็นประจำและมีตำแหน่งหน้าที่แน่นอน เพื่อเป็นการตอกย้ำและกระตุ้นผู้อ่านให้ติดตามอย่างสม่ำเสมอ และช่วยให้ผู้อ่านเข้าใจเรื่องราวต่างๆ ได้ดีขึ้น นอกเหนือไปจากการรับรู้รับทราบเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น เป็นการชี้ให้เห็นสาเหตุของปัญหา ตลอดจนการป้องกันแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านอย่างมาก ทั้งนี้จากการศึกษาพบว่าหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอในรูปแบบของบทความน้อยมาก แม้ว่าหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมจะส่งเอกสารเผยแพร่และบทความต่างๆ ไปยังหนังสือพิมพ์อยู่ตลอดก็ตาม สาเหตุที่เป็นเช่นนั้น ทางองค์กรหนังสือพิมพ์กล่าวว่า การจะนำเสนอบทความต้องมีการพิจารณาถึงความเหมาะสมกับผู้อ่านและประเภทของหนังสือพิมพ์ ซึ่งบางครั้งหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมส่งบทความที่มีลักษณะเป็นวิชาการ หรือมีศัพท์เทคนิคมากจนเกินไป ประกอบกับการส่งบทความล่าช้า ไม่ทันกับกระแสความสนใจของประชาชน ซึ่งเป็นการขาดองค์ประกอบของข่าวในด้านความสดใหม่ ทันต่อเหตุการณ์ ทำให้ไม่ได้รับการพิจารณานำเสนอ

หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมจึงต้องศึกษาประเภทของหนังสือพิมพ์และทำความเข้าใจกระบวนการทำงานของหนังสือพิมพ์ เพื่อจะได้จัดทำเอกสารเผยแพร่ หรือบทความต่างๆ ให้ตรงตามความต้องการของกลุ่มผู้อ่านเป้าหมายของแต่ละฉบับ ซึ่งแตกต่างกันไปตามประเภทของหนังสือพิมพ์ นอกจากนี้ก็ต้องมีความจับไว้ใน การให้ข่าวสารต่างๆ และปรับปรุงเนื้อหาให้มีความเหมาะสม เข้าใจได้ง่ายเพื่อให้หนังสือพิมพ์สามารถนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมได้กว้างขึ้น และมีคุณภาพ เป็นประโยชน์ต่อผู้อ่านมากขึ้น

นอกจากนี้ หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมยังเห็นว่า หนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทยมักจะเลือกนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในเรื่องที่อยู่ในกระแสความสนใจของประชาชน โดยการรายงานข้อเท็จจริงตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นมากกว่าจะเจาะลึกลงไปถึงต้นตอของปัญหา หรือการกำหนดประเด็นในการนำเสนอขึ้นมาเอง ส่วนใหญ่จะเลือกนำเสนอเหตุการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือเป็นปัญหา โดยจะเน้นนำเสนอมากในช่วงที่สถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้นๆ รุนแรงและจะค่อยๆ เจียบหายไปจนไม่มีการติดตามผลสรุปของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการนำเสนอ และผู้อ่านที่ติดตามข่าวสาร ซึ่งไม่ใช่ผู้ที่ประสบกับเหตุการณ์โดยตรงไม่ได้รับทราบข้อมูลข่าวสารได้ทั้งหมด บางครั้งหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอโน้มเอียง ไม่เป็นกลาง ทำให้ผู้รับข่าวสารเกิดความสับสนและอาจเข้าใจผิดไปจากข้อเท็จจริงได้ ใน

ขณะที่หนังสือพิมพ์กลับเห็นว่าเหตุการณ์ด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบันมักจะเป็นเรื่องที่มีประเด็นความขัดแย้งเป็นส่วนใหญ่ และเหตุการณ์เหล่านี้มีคุณค่าข่าวและองค์ประกอบของข่าวในเรื่องของผลกระทบต่อคนจำนวนมาก อยู่ในความสนใจของประชาชน ซึ่งหนังสือพิมพ์ให้ความสำคัญ จึงหยิบยกขึ้นมาเสนอ และด้วยคุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อที่ในการนำเสนอจำกัดประกอบกับมีข่าวสารมากมายที่ส่งเข้ามาในแต่ละวัน จึงเป็นหน้าที่ของผู้กรองสารหรือผู้เฝ้าประตูสารตามแนวคิดของ John R. Bitter ที่มีด้วยกันสามประการคือ ตัดทอนข่าวสาร ขยายหรือเพิ่มเติมข่าวสาร และรวบรวมหรือตกแต่งข่าวสารใหม่ ซึ่งนำมาอธิบายได้ว่า บางครั้งหนังสือพิมพ์ต้องมีการตัดทอนข่าวสารบางส่วนที่ไม่สำคัญหรืออยู่นอกประเด็นออกไป หรือตกแต่งข่าวสารใหม่เพื่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านเวลา และบุคลากรที่มีอย่างจำกัด การเข้าไปทำการรายงานข่าวแบบสืบสวนสอบสวน หรือติดตามเรื่องใดเรื่องหนึ่งตลอดตั้งแต่ต้นจนจบไม่สามารถกระทำได้ ทำให้การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์เป็นไปในลักษณะที่ผิวเผิน ไม่สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจต่อเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อ่านได้ดีเท่าที่ควร

ทั้งนี้ หากผู้ทำหน้าที่เฝ้าประตูข่าวสาร ไม่มีความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมดีพอ และไม่มี ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้หรือแสวงหาข่าวสารจากแหล่งข่าว อาจทำให้การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษ สิ่งแวดล้อมบิดเบือน หรือผิดไปจากข้อเท็จจริงได้ เนื่องจากข่าวสารด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมีความเกี่ยวข้องกับศัพท์เทคนิค และต้องอาศัยการฝึกฝนเรียนรู้พอสมควรจึงจะสามารถรายงานข่าวสารด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในการให้ความรู้กับผู้สื่อข่าว โดยจัดให้มีการอบรมผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมอย่างสม่ำเสมอ อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าผู้สื่อข่าวที่มีความสนใจในเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจังมีน้อยมาก หนังสือพิมพ์มักจะนำผู้สื่อข่าวหน้าใหม่มาทำข่าวสิ่งแวดล้อมและมีการเปลี่ยนตัวผู้สื่อข่าวสายสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ ทำให้การรายงานข่าวสารด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมไม่มีความต่อเนื่อง และชัดเจนเท่าที่ควร เนื้อหาที่นำเสนอจึงเป็นการรายงานตามเหตุการณ์ มากกว่าที่จะมีความเข้าใจในประเด็นเหล่านั้นอย่างแท้จริง หนังสือพิมพ์จึงควรให้ความสำคัญกับผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมมากขึ้น มีการฝึกอบรมและเปิดโอกาสให้ผู้สื่อข่าวสิ่งแวดล้อมได้ทำงานอย่างเต็มที่

การนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อม หรือเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมด้านอื่นๆ จะ มีคุณภาพและสามารถสร้างความตระหนัก ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้ จึงต้องอาศัยความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์กรหนังสือพิมพ์และหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งถือได้ว่าเป็น

แหล่งข่าวประจำที่หนังสือพิมพ์ให้ความเชื่อถือและให้ความสำคัญอย่างมาก เจ้าของหนังสือพิมพ์ บรรณาธิการ หัวหน้าข่าว และผู้สื่อข่าวจะต้องมีจิตสำนึกในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ และมีความเข้าใจต่อเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมเป็นพื้นฐานบ้างไม่มากก็น้อย ส่วนหน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมต้องเข้าใจในลักษณะของสื่อมวลชนด้านต่างๆ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของประชาชน และเป็นที่ต้องการของหนังสือพิมพ์ โดยปรับปรุงเนื้อหาให้เหมาะสมกับหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท มีความหลากหลายตลอดจนเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน เพื่อลดช่องว่างในการสื่อสารลง ซึ่งจะทำให้การนำเสนอเนื้อหาสิ่งแวดล้อมของหนังสือพิมพ์มีคุณภาพ สามารถกระตุ้นจิตสำนึก และสร้างความตระหนักในเรื่องสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. หนังสือพิมพ์รายวันควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เนื่องจากเป็นปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น และต้องอาศัยความร่วมมือแรงร่วมใจจากทุกฝ่ายในการป้องกันแก้ไขปัญหา ซึ่งหนังสือพิมพ์สามารถเสนอข่าวสาร และสร้างความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนกระตุ้นจิตสำนึกที่มีต่อสิ่งแวดล้อมให้กับประชาชนได้
2. การนำเสนอข่าวสารด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมควรมีการกำหนดหน้าสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะในหนังสือพิมพ์เพื่อให้การนำเสนอเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และครอบคลุมประเด็นต่างๆ ได้กว้างขวางขึ้น
3. การนำเสนอข่าวมลพิษสิ่งแวดล้อมควรมีความเป็นกลาง ไม่อคติ หรือใช้ทัศนคติส่วนตัวในการตัดสินใจนำเสนอเนื้อหาไปในทิศทางที่ต้องการ เพราะจะทำให้ข้อเท็จจริงถูกบิดเบือน สร้างความสับสนให้กับผู้อ่านและอาจเป็นการชี้นำผู้อ่านให้เกิดความเข้าใจผิดๆ ได้
4. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมทั้งภาครัฐและเอกชนควรตระหนักถึงความสำคัญของสื่อมวลชน ซึ่งสามารถถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องราวของสิ่งแวดล้อมไปยังประชาชนได้อย่างกว้าง

ขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมที่มีความเกี่ยวข้องกับศัพท์เทคนิค และวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมพอสมควร จึงควรเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารไปยังสื่อมวลชนเป็นประจำ เพื่อสร้างความเข้าใจและให้ข้อมูลที่ถูกต้องแก่ประชาชน ซึ่งจะส่งผลต่อความร่วมมือในการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมควรปรับปรุงข้อมูลที่จะเผยแพร่ไปยังสื่อมวลชนให้สามารถเข้าใจง่าย และเหมาะสมกับกลุ่มผู้รับสารของหนังสือพิมพ์แต่ละประเภท เพื่อให้ข้อมูลเหล่านั้นสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างถูกต้องแท้จริง

5. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมควรศึกษาความแตกต่างของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ แต่ละประเภท ซึ่งปัจจัยภายในองค์กรเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้หนังสือพิมพ์นำเสนอเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมแตกต่างกัน เช่นนโยบายของหนังสือพิมพ์ ประเภทของหนังสือพิมพ์ เพื่อนำมาปรับปรุงเนื้อหาที่จะทำการเผยแพร่ให้สอดคล้องกับลักษณะของหนังสือพิมพ์แต่ละฉบับ

6. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมควรประสานงาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบรรณาธิการหรือผู้รับผิดชอบในการคัดเลือกข่าวสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการนำเสนอเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ปริมาณความถี่ของเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมในหนังสือพิมพ์ ทั้งในรูปแบบของข่าว บทความ บทบรรณาธิการ โดยวัดเป็นรายเรื่อง หากจะทำการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยขอเสนอให้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาของแต่ละรูปแบบ โดยเฉพาะบทความให้ละเอียดยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถถือเป็นตัวแทนของสื่อมวลชนทั้งหมดได้อย่างสมบูรณ์ เพราะสื่อมวลชนแต่ละประเภทมีข้อจำกัด และมีคุณลักษณะแตกต่างกัน ควรมีการวิจัยเนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมกับสื่ออื่นๆ ด้วยเช่น วิทยุ โทรทัศน์ นิตยสาร

3. เนื้อหาด้านมลพิษสิ่งแวดล้อมเป็นเพียงส่วนหนึ่งของเนื้อหาเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ยังมีเนื้อหาด้านสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ป่าไม้ สัตว์ป่า ควรมีการศึกษาด้านอื่นๆ ด้วย